

— Vit mugu viðurkenna ta serligu støðuna hjá føroyskum fiskimonnum

— segði Halldór Ásgrímsson, fiskimálaráðharri í odda-grein í »Austra«

Í oddagrein, sum íslenski fiskimálaráðharrin, Halldór Ásgrímsson, skrivaði í »Austra«, politiska mál-gagnið hjá íslenska Sjálvstæðisflokkinum á Eysturlandinum, segði hann, at tað var ein serligur heiður og gleði fyri íslendingar at fáa Atla Dam, lögmann, á almenna vitjan til Íslands. Halldór Ásgrímsson segði:

»Íslendingar og føroyingar hava nógvar felags. Upprunin, mentanin og vinnulivið hava knýtt hesar tjóðirnar saman. Føroyingar eru bundnari at fiskiskapi enn íslendingar. Tann sannroynd, at nógvar tjóðir hava flutt sjómarkið út hefur elvt til trupulleikar fyri føroyingar, tí teirra fiskiskapur verður í stóran mun bygdur á fiskiskapin uttanfyri føroyska sjómarkið. Íslendingar hava viðurkent hesar serligu umstøður við at geva føroyingum kvotur í íslenskum sjógv. Hóast okkara fiskiskipum uttan iva tørvar hesa veiðu, mugu vit viðurkenna ta serligu støðuna hjá føroysku fiskimonnum.

Tað er alneyðugt at íslendingar og føroyingar hava sínámillum samvinnu. Skál hetta samstarv eydnast og geva úrslit, mugu tjóðirnar kenna til umstøðurnar hvør hjá aðrari og arbeiða í trád við tað. Bardagin fyri livinum her norðanfyri hevur ein heilán annan dóm enn flest aðrastaðni í heiminum. Teir, sum búgva sunnanfyri, hava ringt við at fata, at okkara livibreyð er havið og vit mugu ansa eftir hesum livibreyð og nýta teir resursir, havið

gevur fyri fólkíð og landið. Vit kunnu ikki fremja røkt av havøkjunum kring okkara leiðir uttan so, at tjóðirnar í norðuri hava samstarv sínámillum. Hóast Ísland og Føroyar eru litlar tjóðir í einum stórum heimi, hava tær í roynd og veru stóra styrki. Vit búgva á týðningarmiklum øki, og okkara leiðir hava stórt fiskirikidemi. Samarbeiði innanfyri trygdar-spurningar er eisini týðningarmikið. Í samstarvinum millum tjóðirnar eru vit vørðar á havøkjunum, sum hava stóran týðning. Vit hava tær neyðugu fortreytirnar fyri at tryggja góða samvinnu millum aðrar tjóðir á N-Atlantshavi og henda leiklut mugu vit røkja við umhugsni.

Tað er ein serlig fragd fyri fólk á Eysturlandinum, at forseti Íslands kemur her saman við Føroya lögmanni at vitja Eysturlandið og Føroyar hevur ígjøgnum tíðina myndast góður vinskapur og vit hava neyvt samarbeiði okkara imillum. Handilin er vaksin ikki minst vegna øktar flutningar á sjógv frá Eysturlandinum til Føroyar og haðani til Europa. Siglingin hjá Norrønu til Seyðisfjarðar hevur gjørt samskiftini lættari og stuðlað ferðafólkavinnuni á Eysturlandinum. Nýggjur flogvøllur á Egilsstöðum fer at styrkja hesi bond og stuðla tað samstarv, vit longu hava.

Føroyingar hava ymiskar trupulleikar, ikki minst innan figgjarbúskapin. Nústæði er tað teirra regni og vindi. Gott veður var á Eysturlandinum,

hava tørv fyri vælvild og fleksibiliteti frá øðrum fyri at kunna loysa hesi mál. Tað er ómetaliga stórus fyrimumur fyri okkum at eiga góðar grannar. Føroyingar hava vist okkum stóra vælvild, vinskapur

og fatan í øllum okkara samskiptum.

Vit vita somuleiðis, at tað er týðningarmikið fyri teir at eiga góðar grannar, sum skilja teirra serligu støðu, mentan og mál.

Austri bjóðar íslenska

forsetanum og føroyska lögmanninum hjartaliga vælkomnum til Eysturlandið og ynskir teimum alt gott fram eftir. Vitjanin hjá teimum minnir á týðningin av samstarvinum okkara imillum og

treystir samstarvið og vinskaparbondini, sum longu er knýtt imillum tjóðirnar», segði Halldór Ásgrímsson, fiskimálaráðharri, at enda í oddagreinini í »Austra«.

Ein heilsan til føroyingar frá íslenska forsetanum:

»Ísland heilsaði lögmanni á sama hátt sum tað heilsaði íslenska tjóðveldinum 1944«

Við fráfarindagurðar, sum Atli Dam, lögmaður, hevði fyri íslenska forsetanum, Vigdís Finnbogadóttur, mikudagin, helt Vigdís røðu, har hon m.a. segði, at eingin skuggi hevur borið á vitjanina hjá lögmanni hesar dagarnar — uttan kanska veðrið. Tað regnar nógvi í Íslandi, og íslendingar hava ikki minni enn 35 orð fyri illveður og 30 orð fyri regn, segði forsetin. »Tað er kortini ein uggi, at minnst tað, íslenski forsætisráðharrin segði, tá Atli og Sólvá komu til Tingvøllir, at Ísland helt tað vera hóskandi at taka ímóti lögmannshjúninum á sama hátt sum landið tók ímóti íslenska tjóðveldinum 17. júní 1944 — eisini við regni og vindi. Gott veður var á Eysturlandinum,

men tá skulu vit minnst til, at tá eru vit komin nógvi nærri Føroyum, segði forsetin.

Í røðu, lögmaður helt á Bessastøðum, tosaði hann um føroyingarnar, sum komu til Íslands aðrenn landnámsmaðurin Ingólfur Arnarson. Teir sóu seg um og fóru síðani avstað aftur. Kanska teir hava fingið ta sama veðrið sum lögmaður. Men hugurin var so stórus, at summi av teimum, ella avkomini hjá teimum, komu aftur, sum lögmaður nevndi í røðu síni.

Vigdís tosaði um arvin, føroyingar hava givið íslendingum og nevndi Landnámsbók og persónarnar, umrøddir verða har, m.a. vísdómsmannin Sæmund fróða í Odda, sum visti, at ein viðkunleika kann avrika nógvi, og

at ein eisini kann basa tí ónda og negativa viðkunleika.

Vigdís segði:

»Vit íslendingar takka føroyingum fyri at hava givið okkum hesar gávur. Vit hava roynt at varðveita tær eftir besta førumuni í nógvar öldir og hóast vit við hvørt klaga um, at øll ikki eru begávað, so hava vit altíð havt ein og ein, sum hevur arvað kunneleikstostan hjá Sæmundi fróða, og harimillum eru allir teir føroysku gestirnir.

Eg fari at takka fyri gestablidni tygara og fyri at hava tosað um málið — tann dýrgrip, sum er so neyvt knýtt at tjóðskapi og sjálvstílvitan og harvið eydnuni hjá okkara tjóð. Meðan hvør tjóð sær eigur sjálvstøðugt mál, varðveita vit eisini okkara

virðing».

Vigdís segði at enda, at góðar og vakrar gávur frá føroyingum bæði í hesi vitjan og seinasta ár prýddu bæði hennara hús og hennara egna persón.

»Eydnan veri við føroyingum í allar ævur», segði íslenski forsetin.

hefur leingi verið greitt, at kunneleiki í íslenskum er treyt fyri djúpari kunneleika til okkara egna mál. Tí hevur skúli okkara leingi givið rúmd fyri avmarkaðari frálæru í íslenskum máli. Í føroyskum lesibókum fyri elstu flokkarnar eru prentaðir nakrir íslenskir tekstir, og út er givið litið teksta-

úrval til nýtslu í skúlum. Nýliga er útkomin stór lærubók í íslenskum fyri framhaldsskúlar eftir Turið Joensen mag. art. »Vesturnorrøna samstarvið« tók fyrsta stigidið at fáa hetta verk í lag.

Vit kunnu við góðum rætti siga, at føroyskt mál hevur tikið seg væl fram

hesi hundrað árin, og hevur vunnið flest tey rættindi, ið tjóðmál eigar at hava, men enn eru tung tøk eftir at taka, bæði til at vinna málinum betri frama og at halda fast um tað, sum vunnið er. Vit verða at brynja okkum til at taka ímóti teirri avbjóðing, sum fylgisveinasjónvarp uttan úr rúmdini verður við ótalum rásum

á fremmandum máli at velja í. Og enn hevur ikki eydnast okkum at vinna føroyskum tær sémdir, tað eigar, í okkara egna sjónvarpi!

Bert er bróðurleyst bak, er gamalt orðatak. Hjá okkum fámentu føroyingum er gott at vita, at vit eru ikki einsamallir í heimi, men hava góðan

undir herðunum.

Mikkjal skald á Ryggi yrkti kvæði til Ísland. Tað er sjáldsamt í føroyskum skaldskapi við tað, at tað

er stuðlað eftir íslenskum síði. Eg skal enda við at bera fram fjórða ørindi í hesum lovkvæði til Íslands:

*Stolt tú stendur enn sum áður
stímburmikla tjóð,
goymdar eru mentar gávur
geisla yvir sjó;
undur tykist øllum monnum
andi tín og verk;
flótt er undir koldum fonnum,
fámént tjóð er sterk.*